

Vlaams Ministerie
 van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
 Hendrik Consciencegebouw
 Koning Albert II-laan 15
 1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
 www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van het Technisch Instituut Sint-Isidorus te Sint-Niklaas

Hoofdstructuur so

	Instellingsnummer	38224		
	Instelling	Technisch Instituut Sint-Isidorus		
directeur		Luc DE BOCK		
adres		Weverstraat 23 - 9100 SINT-NIKLAAS		
telefoon		03-760.10.90		
fax		03-760.10.95		
e-mail		info@bio.broeders.be		
website/URL		http://www.bio.broeders.be		
	Bestuur van de instelling	963934 - Broederscholen Hiëronymus vzw te SINT-NIKLAAS		
adres		Nieuwstraat 91 - 9100 SINT-NIKLAAS		
	Scholengemeenschap	112664 - SGKSO Sint-Nicolaas te SINT-NIKLAAS		
adres		Plezantstraat 135 - 9100 SINT-NIKLAAS		
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender te SINT-NIKLAAS		
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS		
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	11/01/2011, 12/01/2011, 13/01/2011, 14/01/2011		
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	14/01/2011		
	Datum bespreking verslag met de instelling	02/02/2011		
	Samenstelling inspectieteam			
	Inspecteur-verslaggever	Reginald Leper		
	Teamleden	Etienne Gielen Jean-Louis Leroy		
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil		
	Externe deskundige(n)	nihil		

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	6
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	6
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Frans in de A-stroom van de eerste graad en in de derde graad tso	7
4.2 Frans in het derde jaar van de derde graad bso Veehouderij en landbouwteelten en Groenbeheer en verfraaiing	7
4.3 Maatschappelijke vorming in de B-stroom van de eerste graad	8
Maatschappelijke vorming in de tweede graad bso	8
4.4 Project algemene vakken in de derde graad bso	9
Project algemene vakken in het derde leerjaar van de derde graad bso	9
4.5 Studierichting Lichamelijke opvoeding en sport in de derde graad	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	12
5.1 Personeelsbeheer	12
5.2 Professionalisering	12
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	13
5.7 Evaluatie	14
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	16
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	17
7.1 Wat doet de school goed?	17
7.2 Wat kan de school verbeteren?	17
7.3 Wat moet de school verbeteren?	17
8. ADVIES	18
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	18

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Technisch Instituut Sint-Isidorus biedt naast een A- en B-stroom in de eerste graad een aantal studierichtingen in de studiegebieden Land- en tuinbouw en Sport van het bso en tso aan. De school slaagt grotendeels in haar opzet om leerlingen een warm leefklimaat en studiesucces te bieden. Ze besteedt veel aandacht en energie aan de specifieke vorming. Veel afgestudeerden kiezen voor hoger onderwijs en behalen er goede studieresultaten.

Het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken van de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport wijst uit dat de school de onderwijsdoelstellingen van de studierichting Lichamelijke opvoeding en sport in voldoende mate realiseert niettegenstaande een onaanvaardbaar tekort aan sportinfrastructuur. De voldoende leerplanrealisatie is in hoofdzaak te danken aan de vakinhoudelijke deskundigheid en de grote gedrevenheid van het personeel.

Het erkenningsonderzoek op basis van de geselecteerde vakken van de basisvorming daarentegen wijst uit dat een aantal onderwijsdoelstellingen onvoldoende gerealiseerd wordt. Dit is het geval voor de vakken 'maatschappelijke vorming' in de tweede graad bso en 'project algemene vakken' in het derde leerjaar van de derde graad bso. De school voldoet hierdoor niet aan alle erkenningsvoorwaarden, wat leidt tot een in de tijd beperkt gunstig advies.

Het belangrijkste knelpunt bij de leerplanrealisatie van maatschappelijke vorming en project algemene vakken is dat de leerlingenevaluatie onvoldoende afgestemd is op het leerplanconcept dat vaardigheidsonderwijs en procesgerichtheid vooropstelt. Voor alle onderzochte vakken van de basis- en specifieke vorming wordt de leerplanrealisatie afgeremd door o.m. het ontbreken van leerlijnen, inhoudelijke evaluatieafspraken, een geïntegreerde aanpak en minimale materiële middelen zoals woordenboeken, atlanten, naslagwerken, actualiteitsbronnen, audiovisueel materiaal. Ook de beperkte beschikbaarheid van ICT-infrastructuur heeft een negatieve impact op de kwaliteit van de leerplanrealisatie.

Uit het onderzoek van de geselecteerde procesvariabelen blijkt dat de school haar eigen kwaliteit te weinig onderzoekt en bewaakt. Het voornaamste probleem is dat de school niet beschikt over concrete beleids- en actieplannen. Dit gemis manifesteert zich vooral op het vlak van de onderwijsorganisatie en de evaluatiepraktijk.

De transparantie en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsorganisatie worden afgeremd door het ontbreken van geformaliseerde criteria voor de aanwending van het aantal uren-leraar en voor de samenstelling van lesgroepen en lessenroosters. Daarnaast wordt het opleidings- en vakoverleg te weinig aangestuurd en opgevolgd. De meeste vakgroepen beschikken niet over uitgewerkte leerlijnen en inhoudelijke evaluatieafspraken. Ten slotte legt het tekort aan infrastructuur en minimale materiële middelen een zware druk op de onderwijsorganisatie en de leerplanrealisatie.

De evaluatiepraktijk scoort ondermaats. De school beschikt niet over inhoudelijke evaluatieafspraken en over een deliberatiekader. Daarnaast overtreedt zij de regelgeving door vooral in de derde graad deliberatiebeslissingen uit te stellen en in vele gevallen B- en C-attesten onvoldoende te motiveren.

De rapporteringspraktijk is evenwel kwaliteitsvol. De digitale rapporten zijn overzichtelijk, informatief en gemakkelijk raadpleegbaar.

De school besteedt veel aandacht aan leerbegeleiding en meer algemeen aan leerlingenbegeleiding. Zij begeleidt een toenemend aantal leerlingen met leermoeilijkheden en zit hierdoor aan de grens van haar draagkracht. De leerbegeleiding

spitst zich voornamelijk toe op remediërende acties terwijl het preventieve luik (leren leren en differentiatie in de lessen) te weinig aandacht krijgt.

De schoolleiding staat voor heel wat uitdagingen. Een eerste opdracht is het ontwikkelen van een gemeenschappelijke doelgerichtheid door het uitwerken van concrete beleids- en stappenplannen. Dit moet leiden tot een meer effectieve aansturing en opvolging van de kwaliteit. Een tweede belangrijke opdracht is het aanpakken van het infrastructuurtekort voor de gehele school en voor het studiegebied Sport in het bijzonder.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie vakken/structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Vakken/structuuronderdelen in de focus

VAKKEN BASISVORMING

Frans
Maatschappelijke vorming
Project algemene vakken

KEUZE / SPECIFIEK GEDEELTE

Graad 3 TSO Lichamelijke opvoeding en sport

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Begeleiding
Leerbegeleiding
Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Rapporteringspraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- Stijging van de leerlingenpopulatie in de voorbije vijf jaar.
- Gedeeld gebruik van de schoolinfrastructuur.
- Sterke verjonging van het lerarenkorps.
- Lokalenood.
- Toename van leerlingen met leerstoornissen.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde vakken/structuuronderdelen volgende vaststellingen op:

4.1 Frans in de A-stroom van de eerste graad en in de derde graad tso

Voldoet

Vaststelling

- In de eerste graad zijn er nauwelijks tekorten; in het tso mislukt gemiddeld 1 leerling op 5 voor Frans. Leerplangerichtheid en evaluatie zijn echter weinig transparant, zodat enige reserves geboden zijn bij de uitspraak over output of leerplangerichtheid.
- Het curriculum Frans mist een duidelijke lijn. Hierdoor zijn er in opeenvolgende jaren overlappings in het aanbod, zowel wat vaardigheden als kennis betreft. Accenten worden overwegend individueel gelegd.
- Zowel kennis als vaardigheden komen aan bod tijdens de lessen, zij het in een overwegend frontale opstelling. Er is aandacht voor actualiteit en voor de leefwereld van de leerlingen. Leraargebonden is er soms doorgedreven aandacht voor strategieën. Er zijn veel inhaallessen Frans en men registreert ze systematisch, wat wijst op een sterk remediërend vermogen. Van preventief handelen zijn er weinig sporen.
- De evaluatie is gespreid georganiseerd voor het tso; de eerste graad houdt het bij klassieke examens. Er is geen informatie over de spreiding van de punten over de componenten die aan bod komen. Er is ook geen informatie over luisteren en spreken en te weinig informatie over de criteria die gehanteerd worden voor de verbetering en de quoterings van toetsen en examens.

4.2 Frans in het derde jaar van de derde graad bso Veehouderij en landbouwteelten en Groenbeheer en verfraaiing

Voldoet niet

Vaststelling

- De leerlingen kunnen de leerplandoelen niet realiseren omdat zowel de lesinhouden en –activiteiten als de evaluatie er zeer weinig verband mee houden.
- De algemene doelstellingen hebben het over “zich behelpen in mondelinge contacten” en “eenvoudige geschreven boodschappen begrijpen”. Van beide elementen zijn zo goed als geen sporen te vinden. In de plaats hiervan zijn leerlingen zowat de helft van de lestijd bezig met de lectuur en de woordenschat van twee teksten.
- Het rendement van de lessen is zeer laag omdat weinig thema’s zijn aangesneden, weinig activiteit is ontwikkeld en er helemaal geen variatie was.
- Hoewel het leerplan duidelijk stelt dat schrijven een werkvorm is en geen doel op zich en dat grammatica functioneel moet aangewend worden, zijn de examens schriftelijk met sanctionering van de spelling, zijn er vragen die puur over grammatica gaan en is het geheel louter reproductie van kennis.

4.3 Maatschappelijke vorming in de B-stroom van de eerste graad

Voldoet

Maatschappelijke vorming in de tweede graad bso

Voldoet niet

Vaststellingen

- De ontwikkelingsdoelen voor het vak maatschappelijke vorming worden in de B-stroom van de eerste graad in voldoende mate nagestreefd (leerplan D/1997/0279/035). In de tweede graad bso worden de leerplandoelstellingen in onvoldoende mate gerealiseerd (leerplan D/2004/0279/059).
- Het belangrijkste knelpunt betreft de leerlingenevaluatie, die onvoldoende is afgestemd op het leerplanconcept. In de eerste graad ligt de nadruk op ervarings- en vaardigheidsgericht onderwijs, terwijl in de tweede graad kennisaspecten overheersen. In de eerste graad wordt dit weerspiegeld in een evaluatie die overwegend gericht is op het toepassen van verworven vaardigheden, terwijl in de tweede graad het cognitieve voorrang krijgt.
- In het algemeen genomen wordt de leerling centraal gesteld en wordt er voldoende rekening gehouden met zijn specifieke noden. In de eerste graad worden de leerlingen wegwijs gemaakt in hun leefomgeving en wordt maatschappelijk relevante informatie aangeboden. De lessen zijn activerend en er is voldoende oog voor variatie in werkvormen. In de tweede graad wordt vooral leerboekgericht gewerkt, staat het leerplan onvoldoende centraal en is er eerder een leraargestuurde aanpak.
- Een aantal leerplandoelen krijgen in de tweede graad onvoldoende aandacht: het inzicht verwerven in maatschappelijke verschijnselen en mechanismen, informatieverwerving en -verwerking en ICT-integratie. De mogelijkheden tot het aanwenden van audiovisuele middelen of ander ondersteunend lesmateriaal worden zelden ingezet, grotendeels wegens een beperkte beschikbaarheid. Ook de aandacht voor de actualiteit en het reflecteren hierover worden zelden geïntegreerd. Positief is dat regelmatig een aansluiting bij het gekozen beroepenveld van de leerlingen wordt nagestreefd.
- De vakgroepwerking staat op een laag pitje. Horizontaal en binnen de graad wordt er voldoende samengewerkt, maar over de graden heen is er weinig overleg over de leerplanrealisatie of over het aanbrengen van leerlijnen. Enerzijds is dit te wijten aan een versnippering van de opdrachten en de talrijke vervangingen gedurende de laatste schooljaren. Anderzijds wordt de vakgroepwerking beleidsmatig weinig aangestuurd en opgevolgd. Vorig schooljaar legde een interne evaluatie van de vakgroepwerking enkele tekorten bloot en een bijsturing is in ontwikkeling.
- De klaslokalen van de eerste graad zijn verzorgd, stralen een warme sfeer uit en bij de aankleding ervan worden ook maatschappelijke, aardrijkskundige en geschiedkundige elementen aangebracht. De tweede graad beschikt niet over een voldoende uitgerust (vak)lokaal met de vereiste minimale materiële voorzieningen. Kaarten, atlassen en een tijdsband zijn niet permanent beschikbaar.
- De leerresultaten voor het vak zijn goed in de eerste graad, terwijl in de tweede graad behoorlijk wat tekorten voorkomen. Een reflectie over deze zwakke resultaten heeft nog niet geleid tot een adequate bijsturing van het onderwijsleerproces. De leerbegeleiding voor maatschappelijke vorming is overwegend in handen van de vaktitularis, die deze taak in voldoende mate opneemt. Het commentaar op de rapporten is meestal bemoedigend, maar bevat zelden nuttige of remediërende informatie.
- Opvallend is de minimale aandacht voor het geschreven taalgebruik van de leerlingen. Agenda's, notities of opdrachten worden bijna nooit op taal gecontroleerd. Ook de

leerlingen worden niet aangespoord om op hun taalgebruik te reflecteren. Tijdens enkele bijgewoonde lessen blijken de leerlingen tevens talrijke taalfouten in hun cursus te noteren, omdat meestal gedicteerd wordt en het taalkundig correcte antwoord niet visueel beschikbaar is.

- In de tweede graad is de leerlingenevaluatie onvoldoende gericht op het toepassen van verworven kennis en op vaardigheden. De evaluatie is hier vooral productgericht, zodat de processen die de jongeren nodig hebben bij het plannen, uitvoeren en beoordelen van hun opdrachten onvoldoende aandacht krijgen. De kwaliteit van de summatieve toetsing is wisselend: vaak overheerst het kennisgedeelte, maar ook taalvaardigheden worden getoetst en een enkele keer is het eerder een kennisgericht geschiedenisexamen. Met de invoering van een attituderapport is de school gestart met attitudemeting. Vakgebonden attitudes worden echter nog niet geïntegreerd in het curriculum en in de evaluatie.

4.4 Project algemene vakken in de derde graad bso

Voldoet

Project algemene vakken in het derde leerjaar van de derde graad bso

Voldoet niet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen voor project algemene vakken worden in de derde graad bso (leerplan D/2003/0279/001) in voldoende mate gerealiseerd. De leerplandoelstellingen voor project algemene vakken (leerplan D/2006/0279/019) worden in het derde leerjaar van de derde graad bso niet in voldoende mate gerealiseerd. Het probleem situeert zich voornamelijk in de leerlingenevaluatie die onvoldoende is afgestemd op een leerplanconcept dat de vaardigheden en de procesgerichtheid vooropstelt.
- De resultaten voor het vak zijn voldoende tot goed. De leerinhouden worden meestal via thema's aangebracht, maar ze worden niet steeds functioneel opgevat. Het hoofddoel van het vak om leerlingen adequaat en zinvol te laten functioneren in de maatschappij is niet steeds het vertrekpunt. De leerdoelen staan niet voldoende in functie van concrete toepassingen in het dagelijks leven van de jongeren. Ook de aansluiting bij het beroepenveld van de leerlingen is leerjaarafhankelijk eerder beperkt.
- De leerplandoelstellingen rond rekenvaardigheid worden zelden geïntegreerd aangeboden. In het eerste en het tweede leerjaar wordt binnen de vier lestijden PAV geopteerd voor een uur aanvullende wiskunde per week, waarvan de inhoud meestal functioneel gericht is. In het derde leerjaar opteert de school voor een losstaand uur wiskunde, waarin de ontwikkeling van de functionele kwantitatieve geletterdheid niet voldoende wordt nagestreefd.
- In het derde leerjaar wordt een sterke nadruk gelegd op taalbeschouwende aspecten (spelling en woordenschat), echter zelden in een functionele context. Opvallend hierbij is dat weinig aandacht wordt besteed aan de eigen schrijfproducten van de leerlingen in cursussen, agenda of (stage)verslagen, die trouwens overwegend van een bedroevend taaltechnische kwaliteit zijn. Daarnaast komen de taalvaardigheden en het aanwenden van taalvaardigheidsstrategieën, zoals teksten structuren of het luisterdoel bepalen, onvoldoende aan bod.
- Van een krachtige leeromgeving is onvoldoende sprake. De leerlingen hebben niet permanent de beschikking over woordenboeken, atlanten, naslagwerken, actualiteitsbronnen en audiovisueel materiaal. De mogelijkheden tot integratie van ICT zijn eerder beperkt of worden niet voldoende benut. De doelstellingen rond informatieverwerving en -verwerking worden dan ook onvoldoende bereikt.

- Een differentiatie in werkvormen is eerder beperkt. De leerlingen worden niet steeds voldoende uitgedaagd om hun vaardigheden aan te wenden. De eindtermen rond organisatiebekwaamheid, maatschappelijke weerbaarheid en werken in teamverband worden niet voldoende geïntegreerd in het leeraanbod. Merkwaardig is dat er horizontaal weinig overleg en informatiedoorstroming is rond de aangewende werkvormen en de projectmatige aanpak tijdens de seminarie-uren. Ook een vlotte aansluiting bij de geïntegreerde proef ontbreekt.
- Beleidsmatig wordt de vakgroep zwak aangestuurd en opgevolgd. De verantwoordelijkheid voor de leerplanrealisatie wordt in handen van de individuele leraar gelegd, waardoor een gelijkgerichtheid en de afstemming op de eindtermen niet optimaal verlopen. Ook de verticale afstemming op de tweede graad is eerder gering.
- De leerbegeleiding en de bredere leerlingenbegeleiding worden op leraarniveau voldoende ingevuld. Een analyse van de beginsituatie van de leerlingen ontbreekt echter, ondanks het gegeven dat in de diverse leerjaren behoorlijk wat leerlingen instromen. Hierdoor krijgen differentiatie en remediëring minder aandacht.
- De leerlingenevaluatie is sterk kennisgericht en onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen, die de klemtoon leggen op het toepassen van kennis en vaardigheden. Informatie over het verloop van het groei- en leerproces van de leerlingen wordt onvoldoende in kaart gebracht. In het derde leerjaar is de evaluatie bovendien onvoldoende transparant en voor de summatieve toetsing zijn de beoordelingscriteria en de puntenverdeling soms onvoldoende duidelijk. De leerlingen worden wel regelmatig betrokken bij het beoordelen van hun eigen prestaties.

4.5 Studierichting Lichamelijke opvoeding en sport in de derde graad

Voldoet

Vaststellingen

- Niettegenstaande een nijpend tekort aan sportinfrastructuur (zie verder) slaagt de vakgroep erin om de meeste bewegingsgebonden² leerplandoelen in voldoende mate te realiseren. Als gevolg van het infrastructuurtekort gaat evenwel ongeveer 40 % van de curriculumtijd verloren. Het leerproces voor atletiek, zwemmen en ritmische en expressieve vorming kent een onderbroken verloop. Dit is een handicap voor leerlingen die zwak scoren voor bovengenoemde sportdisciplines. Enkele leerinhouden in omnisport en ritmische en expressieve vorming worden te kortstondig behandeld. De bewegingsgebonden leerlijnen voor de sportdisciplines zijn in ontwikkeling.
- De persoonsgebonden³ leerplandoelen (eindtermen 23 tot 25) krijgen geen volwaardige invulling. Leerlijnen en evaluatiecriteria hiervoor ontbreken. De instructie is voornamelijk bewegingsgerelateerd en de werkvormen zijn overwegend leraargestuurd.
- De leerplanrealisatie in de sporttheoretische vakken voldoet globaal hoewel er toch enkele bijstellingen nodig zijn.
- In het vak lichamelijke opvoeding en maatschappij worden de leerplanonderdelen 'gezondheid en hygiëne' en 'EHBO' grondig behandeld. Het onderdeel 'sport en actualiteit' krijgt een minder diepgaande invulling. Ook hier speelt het infrastructuurtekort een negatieve invloed.
- In het vak toegepaste biologie worden de meeste leerplanonderdelen grondig tot te uitgebreid uitgediept. De leerinhoud uitscheidingsstelsel wordt evenwel niet behandeld. De opsplitsing in de deelvakken anatomie en fysiologie zorgt voor een

² Het ontwikkelen van motorische competentie en van een gezonde en veilige levensstijl.

³ Het ontwikkelen van het zelfconcept en het sociaal functioneren.

onevenwichtige spreiding van de leerplandoelen. Positief is de samenwerking tussen toegepaste fysica en anatomie (bewegingsanalyse).

- De leerplandoelen van toegepaste psychologie en bewegingsagogiek worden in voldoende mate, maar te weinig geïntegreerd behandeld.
- De geïntegreerde proef wordt kwaliteitsvol begeleid. Ze is evenwel te uitgebreid. Ze overtreft hiermee een redelijke studiebelasting. De inhouden van de product- en procesevaluatie zijn vastgelegd, maar waarderingscriteria ontbreken.
- Het naschoolse bewegings- en sportaanbod en de meerdaagse extramurale sportactiviteiten (watersporten en ski) verbreden en verdiepen het curriculum.
- De participatiegraad aan het hoger onderwijs scoort net boven het Vlaamse gemiddelde. Het gemiddelde studiesucces in het vervolgonderwijs is beduidend hoger dan het Vlaamse gemiddelde.
- De lessen verlopen meestal in een taakgericht en veilig (leer)klimaat. Er is een goed contact tussen leraren en leerlingen.
- De school voorziet in structurele remediëring voor de sportpractica. Voor instromende leerlingen worden adviesproeven georganiseerd.
- De cursussen zijn verzorgd en ondersteunen het leerproces. Sommige doen evenwel te vaak een beroep op invuldidactiek. Dit past niet in het concept van emancipatorisch onderwijs. In tegenstelling tot de tweede graad volgt de vakgroep de aanbevelingen van het leerplan niet om de leerlingen een documentatiemap/sportmap te laten invullen. Dit is spijtig omdat dit initiatief leerlingen kansen biedt om te reflecteren over hun bewegings- en sportpraktijk.
- In de sportpraktische en -theoretische lessen hanteren de leraren voornamelijk leraargestuurde werkvormen. ICT wordt in beperkte mate geïntegreerd in het leerproces. Dit hangt deels samen met het feit dat de beschikbaarheid van ICT- en multimediale middelen beperkt is. Vakafspraken in verband met talenbeleid ontbreken.
- De validiteit van de evaluatiepraktijk wordt verzwakt doordat opleidingsonderdelen die samen horen, afzonderlijk worden gedelibereerd.
- De proefwerken van de sporttheoretische vakken zijn doorgaans representatief: ze peilen gedoseerd naar de beheersingsniveaus kennis, inzicht en toepassing. De proefwerkvragen zijn voorzien van een puntentelling zodat de leerlingen voldoende zicht krijgen op de belangrijkheid van de leerplandoelen/-inhouden en op het tot stand komen van de beoordeling. De vraagstelling is meestal op een voldoende en soms op een te hoog niveau.
- De evaluatie van de sportpraktijk is minder valide. De evaluatie van de bewegings- en persoonsgebonden doelen is leraarafhankelijk. Elke leraar bepaalt afzonderlijk de evaluatie-inhouden, de observatiepunten en de evaluatiecriteria.
- De vele tekorten hebben nog geen aanleiding gegeven tot bijstellingen van het onderwijs- en evaluatieproces.
- Het vakoverleg heeft voornamelijk betrekking op organisatorische onderwerpen, inhoudelijke onderwerpen komen nauwelijks aan bod. De vakgroepwerking is gebaseerd op betrokkenheid en vakinhoudelijke deskundigheid.
- De school beschikt niet over voldoende en aangepaste sportinfrastructuur. Zoals aangetoond, heeft dit een erg negatieve invloed op de leerplanrealisatie. Daarnaast zorgen de talrijke verplaatsingen per fiets voor een verhoogd veiligheidsrisico. De meeste sporttheoretische lessen vinden plaats in een lokaal dat de identiteit van de studierichting onvoldoende weerspiegelt. In de gebruikte lokalen ontbreken vaak internetaansluiting en projectiemiddelen. De leermiddelen voor de sportpractica volstaan.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.5.1 Onderwijsorganisatie

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Vaststellingen

- De school werkt niet met geformaliseerde criteria voor de aanwending van het aantal uren-leraar. In de praktijk worden de lestijden gegenereerd door de leerlingen van de eerste graad, integraal aangewend voor deze leerlingengroep. Mede hierdoor is de omvang van de klasgroepen in de A- en B-stroom beperkt en wordt een gunstig kader gecreëerd voor een kwaliteitsvolle leerbegeleiding. In de bovenbouw bestaat wel een uitwisseling van lestijden tussen onderwijsvormen en graden. Dit leidt evenwel niet tot te omvangrijke lesgroepen.
- De school beschikt ook niet over geformaliseerde criteria voor de samenstelling van lesgroepen en lessenroosters. Dit verzwakt de transparantie en de kwaliteitsbewaking van de onderwijsorganisatie. In realiteit wordt rekening gehouden met leerlingen- en personeelskenmerken, curriculumvereisten en de capaciteit van de infrastructuur. In de studiegebieden Sport en Land- en tuinbouw worden lesgroepen opgesplitst voor vakken van het specifieke gedeelte op grond van infrastructurale en veiligheidsoverwegingen. In de derde graad tso Land- en tuinbouwtechnieken bestaan er voor een aantal vakken van het specifieke gedeelte verticale samenzettingen. De schoolleiding bewaakt hierbij de haalbaarheid van het curriculum en de grootte van de klassen.
- Behalve voor de specifieke vorming in het studiegebied Land- en tuinbouw, wordt het vak- en opleidingsoverleg te weinig aangestuurd en opgevolgd. Verschillende vakgroepen beschikken niet over gezamenlijke leerlijnen en afspraken over evaluatie-inhoud en -criteria.
- Voor de onderscheiden studiegebieden bestaan schoolbrede afspraken in verband met de begeleiding en de evaluatie van de stage en de geïntegreerde proef.
- Het tekort aan voldoende en aangepaste infrastructuur legt vooral in het studiegebied Sport en in mindere mate in het studiegebied Land- en tuinbouw een zware druk op de schoolorganisatie.
- De school organiseert een ruim en divers extracurriculair aanbod dat aansluit bij de brede en de specifieke vorming. Het aanbod vertoont soms aanzienlijke leerjaar- en studierichtingsgebonden verschillen. Er bestaat een formeel toetsingskader voor het

beoordelen van extracurriculaire activiteiten, maar niet voor het evenwichtig spreiden ervan.

- Een aantal leraren van het studiegebied Land- en tuinbouw neemt deel aan nascholingstrajecten en leerplancommissies om nieuwe leerplannen voor te bereiden en te implementeren.
- Het studiegebied Land- en tuinbouw onderhoudt een uitgebreid netwerk met vakorganisaties en met (hoge)scholen die hetzelfde studiegebied inrichten.
- Er bestaat een nauwe samenwerking met de omringende Broederscholen en met de scholen van de scholengemeenschap.

5.6 Begeleiding

5.6.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Uit de schoolvisie blijkt dat veel aandacht naar leezorg en, in bredere zin, naar leerlingenbegeleiding uitgaat. De school beoogt maximale ontplooiingskansen voor alle leerlingen en dit weerspiegelt zich in een hoge bereidwilligheid om de leerlingen (leer)kansen te bieden. Het toenemend aantal leerlingen met een leerproblematiek benadert echter tevens de grenzen van de draagkracht.
- De school tracht via het inschrijvingsbeleid de mogelijke leermoeilijkheden in kaart te brengen. Informatiedoorstroming vanuit het basisonderwijs zorgt voor aanvullende gegevens. De leraars worden bij de start van het schooljaar goed geïnformeerd over de maatregelen rond leezorg. Een analyse van de beginsituatie op vakniveau ontbreekt echter, waardoor gerichte informatie over het beheersingsniveau van de leerlingen nog niet beschikbaar is. Daarnaast wordt de school geconfronteerd met talrijke (neven)instromers. De heterogene samenstelling van de klasgroepen vormt echter slechts zelden aanleiding tot differentiatie.
- In het eerste leerjaar tracht de school op preventief vlak de nodige studievaardigheden aan te brengen met de integratie van leren leren in het vak Nederlands (plannen, organiseren en studietips). De aangewende didactiek stroomt echter nog niet voldoende horizontaal en verticaal door. Leerlijnen rond leervaardigheden krijgen weinig aandacht. Ondersteunend en remediërend voorziet de school in een deels vrijwillig aanbod van een bijkomend lesuur 'leren leren' voor alle leerlingen. Daarnaast worden bijlessen voor de vakken wiskunde, Nederlands en Frans georganiseerd. De deelname hieraan wordt geregistreerd, maar er is slechts beperkt sprake van een gerichte remediërende en geïndividualiseerde aanpak.
- In het algemeen gaat de aandacht vooral uit naar remediërende acties en krijgt het preventieve luik weinig aandacht. De leerbegeleiding benadrukt vooral het aanleren van een goede studiehouding en planningsvaardigheden, en minder het verwerven van een studiemethode en het gericht verwerken van de leerstof. Het is verwonderlijk dat de mogelijkheden die de agenda tot het opmaken van een studieplanning biedt, zelden worden benut. Op vakniveau zoekt men vaak naar een gepaste methodiek om de leerstof te laten verwerken, onder meer als gevolg van een zwakke afstemming van de evaluatie op de leerplannen.
- Het GOK-beleid voorziet in een bijkomende ondersteuning via het thema 'preventie en remediëring van leer- en ontwikkelingsachterstand'. De leer- en leerlingenzorg wordt echter grotendeels afgewenteld op de leerlingenbegeleiders. Het schoolbeleid heeft geen duidelijke afspraken over het opnemen van de zorg en de verantwoordelijkheid van de leraar of de klastitularis, waardoor de invulling van de leerbegeleiding leraarafankelijk is. Daarnaast worden zelden werkvormen gebruikt die de zelfstandigheidsontwikkeling van de leerlingen beogen.

- Voor leerlingen met een specifieke zorgproblematiek worden compenserende maatregelen uitgewerkt en de leraars worden hierover goed geïnformeerd. Het invoeren van memo-kaarten met onder meer spellingstips en grammaticale regels biedt een extra ondersteuning.
- De inbedding van een talenbeleid in de leerbegeleiding bevindt zich nog in een beginfase. Er wordt weinig aandacht besteed aan het hanteren van een verzorgd (schriftelijk) taalgebruik. Er wordt niet gewezen op de taalfouten in de notities of in de agenda van de leerlingen. Met uitzondering van een algemeen sensibiliserende actie is de zorg voor een correct taalgebruik zwak. Een gevolg is dat de leerlingen de noodzaak van een correct taalgebruik niet ervaren en dat zij bovendien het foutieve taalgebruik consolideren.
- De remediërende acties zijn nog niet gekoppeld aan de leerlingenrapporten. De initiatieven worden wel goed geregistreerd, maar ze zijn nog onvoldoende openbaar. De begeleidende werking van de klassenraden is bovendien niet sterk. De rapporten bevatten zelden commentaar dat aanleiding vormt tot gerichte bijsturing. Ook de deliberatienotulen bevatten geen gegevens over het afgelegde leer- en begeleidingstraject en de begeleidingsacties worden niet aangewend om de attestering en de oriënteringsadviezen te onderbouwen.
- De school organiseert nog geen interne evaluatie of een gegevensverzameling van de zorgacties en van de geleverde inspanningen, waardoor eventueel bijstellingen kunnen worden aangebracht. Ook de talrijke uitgestelde beslissingen, waarschuwingen en vakantietaken op het einde van het schooljaar vormden voorlopig slechts een beperkte bron van reflectie.
- De samenwerking met het CLB verloopt uitstekend en de schoolnabije werking van de medewerkers wordt sterk gewaardeerd.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De school staat voor wat betreft de kwaliteitsbewaking van deze indicator/variabele aan het begin van een ontwikkelingsproces.

Vaststellingen

- De school beschikt over schoolbrede organisatorische afspraken in verband met de puntenverhouding dagelijks werk/examen en over praktische richtlijnen betreffende de examenperiodes.
- De inhoudelijke vormgeving van de evaluatie wordt toevertrouwd aan de vakgroepen. Daarbij worden ze niet aangestuurd door een schoolbrede visietekst met expliciete richtlijnen betreffende leerplangerichtheid en validiteit. De schoolleiding bewaakt onvoldoende de gelijkgerichtheid en de kwaliteit van de evaluatiepraktijk.
- Vele vakgroepen beschikken niet over inhoudelijke evaluatieafspraken. Daarnaast beantwoordt de evaluatie in een aantal gevallen niet voldoende aan het leerplanconcept. Hierdoor is de evaluatiepraktijk vaak onvoldoende valide, transparant en gelijkgericht.
- De school beschikt over enkele aanbevelingen in verband met delibereren, maar niet over een deliberatiekader. Hierdoor kan zij onvoldoende de gelijkgerichtheid en de kwaliteit van haar beslissingen bewaken.
- In de derde graad bso en tso is het aantal uitgestelde beslissingen uitgesproken hoog. Dit is niet in overeenstemming met de geest van de regelgeving⁴. Het hoge aantal

⁴ Omzendbrief SO 64 rubriek 8.1.2. De beslissingen van de delibererende klassenraad worden in beginsel genomen uiterlijk op 30 juni van het betrokken schooljaar. De eindbeslissing kan voor uitzonderlijke én individuele gevallen worden verlengd tot “uiterlijk de eerste schooldag van het daaropvolgend schooljaar”.

uitgestelde beslissingen, de talrijke waarschuwingen en vakantietaken ondermijnen de inspanningen van de leerbegeleiding.

- In de notulen van de delibererende klassenraden worden de B- en C-attesten onvoldoende gemotiveerd. De school overtreedt hiermee de regelgeving⁵. Bovendien werd dit tekort reeds bij de vorige doorlichting vastgesteld en gaf het toen aanleiding tot een gunstig advies beperkt in de tijd. Indien adviezen bij de attesten voorkomen, zijn ze weinig onderbouwd en richtinggevend.
- De school heeft zich de voorbije jaren toegelegd op de reductie van het aantal evaluatiedagen. Ze is algemeen in haar opzet geslaagd, alhoewel in de tweede graad tso het aantal evaluatiedagen de toelaatbare maximumgrens benadert.
- De evaluatie van de stage krijgt een kwaliteitsvolle invulling.
- Voor de geïntegreerde proef bestaan schoolbrede afspraken in verband met de evaluatie van proces- en productgegevens. De evaluatie-inhouden en de puntenverhoudingen zijn vastgelegd, maar de criteria zijn niet geëxpliciteerd.
- Over klassikaal zwakke leerlingresultaten wordt door de vakgroepen nog niet gereflecteerd in functie van bijstellingen van het onderwijsleerproces.
- De school verzamelt de resultaten die haar leerlingen behalen in het hoger onderwijs, maar analyseert deze niet met het oog op het verder optimaliseren van haar attesterings- en adviseringspraktijk. Over het algemeen presteren de oud-leerlingen goed in het hoger onderwijs.

Inbreuken tegen de regelgeving

- Het niet toekennen van uitgestelde beslissingen zoals de regelgeving voorziet in de omzendbrief SO 64 rubriek 8.1.2.
- Het onvoldoende motiveren van B- en C-attesten zoals de regelgeving voorziet in de omzendbrief SO 64 rubriek 8.1.7.

5.7.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- De school rapporteert frequent over de leerprestaties, leer- en leefhouding van de leerlingen.
- De digitale rapporten zijn overzichtelijk en informatief opgesteld. Ze zijn bovendien makkelijk raadpleegbaar. Daar waar rapportcommentaren voorkomen, zijn ze meestal positief en aanmoedigend geformuleerd. De diepgang van de commentaren is leraarafhankelijk.
- Vanaf dit schooljaar werkt de school in de eerste graad met een attituderapport. De rubriek met geïndividualiseerde feedback is interessant.

⁵ Omzendbrief SO 64 rubriek 8.1.7. Bij mededeling aan de betrokken personen van de beslissing om een oriënteringsattest B of C toe te kennen is nadere verklaring vereist. Door de school zal dan ook aan deze personen een document moeten worden overhandigd waarin een synthese ligt vervat van de elementen die hebben geleid tot de beslissing in hoofde van de leerling.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- De school beschikt over een algemene visietekst die gebaseerd is op het opvoedingsproject van de Broederscholen. Zij beschikt evenwel niet over concrete beleids- en actieplannen. Dit verzwakt onder meer de transparantie van de onderwijsorganisatie, de slagkracht van het infrastructuurbeleid en de samenhang van de evaluatiepraktijk. Het tekort aan infrastructuur en de gebrekkige evaluatiepraktijk hypothekeert de leerplanrealisatie van een aantal vakken/opleidingsonderdelen.
- Het directieteam biedt voldoende kansen tot participatie. De leraren zijn bovendien heel loyaal ten opzichte van de school. Het gebrek aan concrete actieplannen zorgt er echter voor dat het participatief overleg weinig effectief is. Op termijn kan dit leiden tot immobilisme.
- De school heeft de laatste tijd veel geïnvesteerd in een digitaal communicatieplatform om een betere informatiedoorstroming te bewerkstelligen. De resultaten hiervan dienen nog in kaart gebracht te worden.
- De schoolleiding kent veel vertrouwen toe aan de professionaliteit en de verantwoordelijkheid van de leraren. De vakgroepen worden echter beleidsmatig onvoldoende aangestuurd en opgevolgd. Dit heeft een negatieve invloed op de leerplanrealisatie van enkele vakken.
- De onvoldoende leerplanrealisatie voor Frans in het derde leerjaar van de derde graad bso maakt geen deel uit van het gunstig in de tijd beperkt advies omdat dit opleidingsonderdeel niet in de doorlichtingsfocus opgenomen werd.
- De school heeft nog geen visie op kwaliteitszorg en -bewaking ontwikkeld. Ook vak- en werkgroepen kennen geen cultuur van zelfreflectie. Dit schooljaar neemt de school deel aan een opleidingstraject in verband met kwaliteitsontwikkeling in zorgende scholen.
- De school verzamelt een aantal (kwantitatieve) gegevens m.b.t. leerprestaties, attestering en resultaten in het vervolgonderwijs. Deze gegevens werden echter nog niet gebruikt voor analyse, reflectie of bijsturing met het oog op kwaliteitsverbetering.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De goede resultaten van de afgestudeerden in het vervolgonderwijs.
- De remediërende leerlingenzorg.
- De socio-emotionele begeleiding.
- De samenwerking met het CLB.
- De netwerking in het studiegebied Land- en tuinbouw.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het engagement van het personeel.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De onderwijs- en evaluatiepraktijk koppelen aan de leerplannen.
- De vakgroepwerking.
- De sportinfrastructuur.
- De minimale materiële uitrusting voor een aantal vakken.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het concretiseren, aansturen en opvolgen van een eigen schoolvisie.
- Het verzamelen van data over het eigen functioneren.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor de basisvorming maatschappelijke vorming in de tweede graad bso.
- De leerplanrealisatie voor de basisvorming project algemene vorming in het derde leerjaar van de derde graad bso.
- De leerplanrealisatie voor de basisvorming Frans in het derde leerjaar van de derde graad bso.

Wat betreft de regelgeving met eventuele gevolgen voor de financiering/subsidiëring

- De motivering van B- en C-attesten conform de omzendbrief SO 64 rubriek 8.1.7.
- Het toekennen van uitgestelde beslissingen conform de omzendbrief SO 64 rubriek 8.1.2.

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor alle structuuronderdelen uitgezonderd die hieronder vermeld worden.

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

STRUCTUURONDERDEEL	Basisvorming	Keuze/Specifiek gedeelte
Graad 2 BSO	Maatschappelijke vorming	
Graad 3 BSO	Project algemene vakken in III,3	

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2013** kunnen aantonen dat de tekorten met een beperkt gunstig in voldoende mate werden geredimeerd.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Reginald Leper

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Luc De Bock